

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/466/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

88/2015. (III. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ Dr. B. Z. meghatalmazott jogi képviselője útján, 2014. július 22-én előterjesztett panaszát a 2015. március 26-án megtartott zárt ülésén meghozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2014. július 22-én, postai úton terjesztette elő panaszát, a vele szemben 2014. július 12-én foganatosított rendőri intézkedés miatt.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2014. július 12-én, a hajnali órákban a párjával és a barátaikkal B*ről, személygépkocsival indultak a lakóhelyükre. A gépkocsit a panaszos vezette. Z* előtt egy lassan haladó rendőrautót ért utol, amelyet meg is előzött. Nem sokkal később egy megkülönböztető fényjelzést használó jármű jelent meg mögöttük, de nem előzte meg a gépjárművet, holott erre lett volna lehetősége. A panaszos a szabályokat megtartva közlekedett tovább Z* után T* irányába haladt, ahol egy rendőrautó az úton keresztben állva állta az útjukat. Itt – a később ismertté vált – R. Z. szolgálati fegyverével kikényszerítette a panaszost az autóból azzal, hogy feküdjön a földre, ahol hosszabb időn keresztül kellett maradnia. A panaszost követő rendőrautó megérkezésével már négy rendőr intézkedett velük

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

szemben. Minden személyt leellenőriztek, a panaszos gépjárművét átvizsgálták, valamint a panaszos ruházatát is átvizsgálták. A rendőrök nem találtak semmilyen szabálytalanságot.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 6/A. § (1) bekezdés a) pont, 92. § (1) bekezdés alapján kéri az ügyének a kivizsgálását. Kéri továbbá annak megállapítását, hogy az eljáró rendőrök, különösen R. Z. megsértették a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó Rtv. 15., 16., 30., 31., 51. §§ rendelkezéseit, ezzel pedig megsértették a panaszos alapvető emberi jogait.

Az eljárás indokaként az érintettek azt hozták fel, hogy a rendőri intézkedés alól kivonta magát a panaszos. A panaszos ezt sem a helyszínen, sem pedig a beadványában nem ismerte el.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM rendelet (továbbiakban: KRESZ) 6. §-ra hivatkozik a panaszos a beadványában, amely vonatkozásában kifejti, hogy vele szemben az abban meghatározott intézkedést nem hajtotta végre a rendőrség, így nem is volt mi alól kivonnia magát. Különösen sérelmesnek tartja, hogy fegyverrel fenyegetve kényszerítették a földre.

Az intézkedésben V. M., R. Z., S. G. és T. M. rendőrök vettek részt.

II.

A.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a V* Megyei Rendőr-főkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A T* Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Alosztály vezetője 2014. augusztus 14-én készítette el az esetről készült átiratát, amelyből kiderül, hogy kivizsgálta a panaszban foglaltakat, meghallgatta R. Z. r. főrm-t és V. M. r. törm-et a történt intézkedés tisztázása végett.

Az intézkedő rendőrök elmondták, hogy 2014. július 12-én, 1 óra 15 perckor a Tevékenységirányítási Központ (továbbiakban: TIK) ügyeletvezető utasítására jelentek meg K* és Sz* közötti Z* úton, mivel a B* Rendőrkapitányság területén szolgálatot teljesítő Készenléti Rendőrség (továbbiakban: KR) járőrei segítséget kértek egy gépjármű megállításához, amelynek vezetője rendőri állj jelzésnek korábban nem tett eleget. A TIK utasítása az volt, hogy a gépkocsit meg kell állítani. A panaszos az általa vezetett * típusú járművel a rendőri intézkedés alól kivonta magát. Ezt követően B*tól K*ig megkülönböztető fény- és hangjelzés használatával 20 kilométeren keresztül nem sikerült megállítani.

Mivel nagy értékű járműről volt szó, ezért feltételezhető volt, hogy a jármű lopott. Az intézkedők továbbá tisztában voltak azzal, hogy a Balaton part ezen részén megszaporodtak az egyes vagyon elleni bűncselekmények, betörések, besurranások és egyéb bűncselekmények, ezért feltételezhető volt, hogy esetlegesen bűncselekmény elkövetői lehetnek a gépjárműben és ezért nem állnak meg. A szolgálati gépjármű messziről is jól látható módon, az úttesten történő elhelyezésével próbálták megállítani a járművet, amely nagy sebességgel érkezett feléjük. Mivel a járművet további megkülönböztető fény-és hangjelzést együttesen használó szolgálati gépkocsi követte és az úttestre merőlegesen

elhelyezett szintén megkülönböztető fényjelzést használó szolgálati gépkocsi volt elhelyezve. Ezért az ellenőrizni kívánt jármű vezetőjének már a rendőri intézkedés lefolytatásához szükséges megállítási szándékát az úttesten történő félrehúzóással és lassítással kellett volna jelezni. A sötétben kb. 200 méterről egyértelműen észlelhető az úttesten elhelyezett szolgálati jármű. A panaszos mégis, ennek ellenére továbbra is nagy sebességgel közeledett, ezért az intézkedő rendőrök azt feltételezték, hogy továbbra sem akar megállni, az ütközés nem kerülhető el, ezért mindketten V. M. r. törm. és R. Z. r. ftörm. is kiszálltak a szolgálati autó mellé. A gépjárművet vezető panaszosnak többször „Állj!” jelzést adtak zseblámpával, amelynek csak közvetlenül a szolgálati gépjármű előtt tett eleget. A panaszos távolsági fényszórókat használva haladt nagy sebességgel a rendőrök felé, ezért feltételezhető volt, hogy saját életük ellen közvetlen támadás veszélye alakulhat ki. Sötét volt, a látási viszonyok nagymértékben korlátozottak voltak és a járművezető (panaszos) nem szállt ki önmagától a járműből, ezért fokozott óvatossággal közelítette meg a panaszos gépjárművet R. Z. r. ftörm., V. M. r. törm., S. G. r. törm. és P. M. r. törm. R. Z. r. ftörm. saját élete és járőr társai életének közvetlen veszélybe kerülésére való felkészülés végett a szolgálati fegyverét tokjából elővette, semleges, tűz kész állapotba az intézkedést megelőzően és annak tartama alatt nem helyezte. Miután a jármű ajtaját kinyitották és látták a gépjárműben tartózkodó személyt – illetve mérlegelve a körülményeket – R. Z. r. ftörm. a szolgálati lőfegyverét annak tokjába visszahelyezte. Ezt követően mivel még a panaszos személyazonosságát nem ismerték, ezért tartani lehetett esetleges támadástól vagy szökéstől, így hangos felszólítással a földre fektették és folyamatos kontroll alatt tartották. A rendőri intézkedést követően a személyt tovább engedték.

A történeteket jelentették a TIK ügyeletvezetőjének és a T* Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokának. A megállítást követően a panaszossal szemben S. G. r. törm. és P. M. r. törm. hajtotta végre az intézkedést. Az igazoltatás során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor. A személlyel (panaszossal) szemben az intézkedést a B* Rendőrkapitányságra vezényelt KR járőrei folytatták le.

A rendőri intézkedésre az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján került sor, mivel szükségessé és indokolttá vált a jármű jogszerű birtoklásának megállapítása, ezért az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a járművet vezető személy kilétének megállapítása is elengedhetetlen volt.

Az intézkedő rendőrök közül R. Z. r. ftörm. szolgálati lőfegyverének tokjából való elővételére az Rtv. 52. § (1) bekezdés k) pontjában foglalt veszélyhelyzet közvetlen bekövetkezése lehetséges veszélyének fennállása végett került sor, a veszélyhelyzet kialakulásának veszélyének megszűnését követően R. Z. r. ftörm. lőfegyverét azonnal visszahelyezte a tokjába.

Az elmondottak alapján megállapítható volt, hogy az intézkedésben négy fő rendőr vett részt, amelyet a panaszos sérelmezett. Mivel a B* Rendőrkapitányság területéről került lekövetésre a jármű az ott szolgálatot teljesítő járőrökkel, továbbá a TIK utasítására a jármű megállítása vált indokolttá, ezért a rendőri intézkedés eredményes lefolytatása végett a rendőri erők átcsoportosítására került sor.

2) R. Z. r. törm. 2014. július 12-én készítette el rendőri jelentését, amelyből kiderül, hogy a fenti napon a szolgálata teljesítése során, 1 óra 15 perckor a TIK ügyeletvezető utasítására jelent meg K* és Sz* közötti Z* úton, mivel a KR B* Rendőrkapitányság területén szolgálatot teljesítő járőrei segítséget kértek egy gépjármű megállításhoz, amelynek a vezetője rendőri

„Állj!” jelzésnek nem állt meg, megpróbálta kivonni magát a rendőri intézkedés alól és a gépjárművet B*tól K*ig megkülönböztető fény-és hangjelzés használatával 20 kilométeren keresztül nem sikerült megállítaniuk. A TIK ügyeletes vezetőjének utasítása az volt, hogy a gépjárművet meg kell állítani. A TIK ügyeletes vezetője a B* Rendőrőrs területén szolgálatot teljesítő KR és a T* Rendőrkapitányság területén lévő járőröket is ezen útszakaszra küldte, majd a megállítást követően közölte velük, hogy már nincs rájuk szükség. A Balaton part ezen részén megszorodtak a bűncselekmények, betörések, besurranások, ezért valószínűnek látták, hogy bűncselekmény elkövetői ülhetnek a gépjárműben és talán ezért nem állnak meg. A fenti útszakaszon a szolgálati gépjárművet keresztben helyezte el úgy, hogy majdnem mindkét forgalmi sávot elfoglalja és a megkülönböztető fény-és hangjelzést is használta. A szolgálati gépjármű messziről is jól látható volt. R. Z. r. ftörm. ekkor észlelte, hogy nagy sebességgel érkezik felé a fent említett gépjármű, majd közvetlen mögötte megkülönböztető fény-és hangjelzést használó másik rendőrautó. Ekkor R. Z. r. ftörm. azt gondolta, hogy a jármű továbbra sem fog megállni, így V. M. r. ftörm. és ő kiugrottak a szolgálati gépjárműből és mellé álltak. Biztosak voltak abban, hogy a panaszos nekimegy a szolgálati gépjárműnek. R. Z. r. ftörm. „Állj!” jelzést adott a panaszosnak, amelynek elsőre nem tett eleget. A panaszos távolsági fényszórót használva haladt a rendőrök felé. Ekkor R. Z. r. ftörm. azt hitte, hogy nem áll meg a panaszos és nekik hajt, ezért saját és kollégái testi épségének megóvása érdekében a jobb kezével a szolgálati maroklőfegyvert kivette a tokból, amely végig semleges irányba nézett, de a bal kezével továbbra is „Állj!” jelzést adott. Ekkor a panaszos látta, hogy nem tud tovább haladni és megállt, majd a KR kollégákkal (S. G. r. törm. és P. M. r. törm.) fokozott óvatossággal, mivel az előzmények miatt nem tudták mire számítsanak és a sötétben a gépjárműbe sem láttak be, odamentek a gépjármű bal első ajtajához és felszólították a panaszost, hogy szálljon ki a gépjárműből és kezeit szétárva feküdjön le a földre. Ekkor látta R. Z. r. ftörm., hogy a veszély megszűnt, a panaszos együttműködik és a szolgálati maroklőfegyvert visszahelyezte a tokjába. A panaszost igazoltatták. Ezt követően a történeteket jelentette a rendőr a TIK ügyeletes vezetőjének és a T* Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokának. A megállítást követően a panaszossal szemben S. G. r. törm. és P. M. r. törm. hajtotta végre az intézkedést, mivel azt ők kezdték meg. Az igazoltatás során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak a panaszossal szemben.

3) A rendőrség mellékelte az intézkedéskor az EDR rádióforgalmazásról rögzített hanganyagot (összesen 158 darab, egyenként maximum 2 perces felvételeket).

A hanganyagból kiderül, hogy rendőri „Állj!” jelzést figyelmen kívül hagyva a panaszos nem állt meg, erre tekintettel a két KR járőr segítséget kért, amelyet meg is kapott. A megállítást és az intézkedést a fentebbi jelentésekben meghatározottak szerint történt. Új, érdemi információként kiderült, hogy a panaszos azért nem állt meg a rendőri jelzésre, mert a KRESZ-ben véleménye szerint az van meghatározva, hogy a megkülönböztető hang- és fényjelzést használó gépjárműnek szabad utat kell engedni, így erre tekintettel ezt ő mindvégig biztosította. A KR járőrök szerint 80-90 km/h-val haladhatott a panaszos.

B.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a KR-hez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A KR parancsnoka 2014. augusztus 26-án készítette el átiratát, amely szerint a panaszost 2014. július 12-én, 0 óra 55 perckor B* belterületén, a 71-es számú főközlekedési úton kívánta intézkedés alá vonni a KR Rendészeti Igazgatóság Bevetési Főosztály V. VII.

Bevetési Osztály 4. Bevetési Alosztály állományába tartozó S. G. tőr. és P. M. r. tőr., akik 2014. július 11-én 20 órától teljesítettek szolgálatot a B* Rendőrkapitányság illetékességi területén szolgálati gépjárművel.

A gépkocsizó járőr szolgálatának teljesítése során, a kezelésére bízott szolgálati gépjárművel, az útszakaszra megengedett legnagyobb sebességgel közlekedett Z* irányába, amikor észlelte, hogy járművet nagy sebességgel megelőzte a panaszos. Tekintettel a nagy értékű gépjármű gyors haladási sebességére, a járőrpár kellő alappal feltételezte, hogy az azt vezető személy jogsértést követett el, így az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglaltak alapján intézkedési kötelezettség terhelté őket. E kötelezettségnek eleget téve S. r. tőr. a szolgálati gépkocsival a panaszos mögött haladva, a szolgálati gépjármű megkülönböztető fény-és hangjelzésének működtetésével jelezte megállítási szándékát annak vezetője felé. Mivel a jármű továbbra sem csökkentette a sebességét, nem vetette alá magát a panaszos a rendőri intézkedésnek, ezért a megkülönböztető jelzések alkalmazásán túlmenően, a szolgálati jármű hangszóróján keresztül is közölték a megállításra vonatkozó felszólítást a panaszossal. A parancsnok véleménye szerint a szolgálati gépjármű megkülönböztető jelzéseinek használatával, valamint a hangszórón keresztül adott utasítással végrehajtott felszólítás megfelelt a KRESZ 6. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt, valamint a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló 7001/2006. (VI. 6.) ORFK irányelv 2.1.2. pontjában foglalt előírásoknak.

Miután a panaszos a megkülönböztető fény- és hangjelzés használatának ellenére nem állt meg és mintegy 10 kilométeren keresztül, nagy sebességgel közlekedett a szolgálati gépjármű előtt, így a KR járőre rádióon segítséget kért a V* Megyei Rendőr-főkapitányság TIK-jától, akik a helyszínre irányították a B* Rendőrőrs két beosztottját (R. Z. r. ftőr. és V. M. r. tőr.). A rendőrök a szolgálati gépjárművel, annak megkülönböztető jelzését használva keresztbe álltak a 71-es főúton, elállva a menekülő gépjármű útját. Amikor a KR járőrei a helyszínre érkeztek azt észlelték, hogy a panaszos a járőrök utasításának engedelmességgel kiszállt az autóból és hassal a földre feküdt.

A gépjármű megállítását követően, az immár együttműködő panaszossal szemben S. r. tőr. folytatta le a szükséges intézkedéseket, amelynek során – mivel a panaszos együttműködő magatartása a továbbiakban nem indokolta a fekvő testhelyzetet – utasította, hogy álljon fel és vesse alá magát a rendőri intézkedésnek. Ezt követően S. r. tőr. az Rtv. 29. § alapján igazoltatta őt, majd az Rtv. 30. § alapján ruházat- és gépjármű átvizsgálást hajtott végre. S. r. tőr. a fentieken túl, közlekedésrendészeti intézkedés keretében, az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján ellenőrizte a járműhasználat jogszerűségét, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát igazoló okmányokat, valamint a c) pont alapján a panaszost az esetleges alkoholfogyasztás megállapítása céljából a rendszeresített eszközzel légzésminta adására kötelezte, amely negatív eredményt hozott.

A panaszos a rendőri intézkedés ezen szakaszában együttműködő magatartást tanúsított, ezért vele szemben az intézkedő rendőrök – az intézkedésről készült jelentés tanúsága szerint – sem testi kényszert, sem más kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

S. r. tőr. közölte a panaszossal, hogy ellene az elkövetett szabálysértés miatt szabálysértési feljelentést tesz. A panaszos a közlést tudomásul vette, azonban a szabálysértés elkövetését nem ismerte el.

A panaszost az intézkedés befejezésekor a járőr tájékoztatta a panasztételi lehetőségeiről, aki a helyszínen ezzel nem kívánt élni, azonban az intézkedésben résztvevő rendőrök nevét és jelvéyszámát rögzítette.

A KR járőre a lefolytatott rendőri intézkedés során a panaszos, illetve gépjárműve átvizsgálása során bűncselekmény elkövetésére utaló körülményt nem tapasztalt. A panaszos cselekményével megszegte a KRESZ 6. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában foglaltakat, ezzel pedig elkövetette a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 224. §-ába ütköző közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést, amely miatt vele szemben feljelentést tettek a KR rendőrei.

A panaszos által vezetett gépjármű megállítását a KR, illetve a V* Megyei Rendőr-főkapitányság állományába tartozó, kétszer két fős gépkocsizó járőr tudta biztonságosan végrehajtani. A gépkocsi megállítását követően az intézkedő rendőrök számára nyilvánvalóvá vált, hogy a gépjárműben – a gépjárművet vezető panaszoson kívül – további három személy tartózkodik. Ez a tény a rendőri intézkedés biztonságos lefolytatása érdekében – az intézkedés előzményeinek ismeretében – indokoltá tette a négy fő rendőr helyszínen való tartózkodását.

2) A 2014. július 13-án kelt rendőri jelentés szerint, a KR állományába tartozó két rendőr 2014. július 11-én 20 órától, a B* Rendőrkapitányság illetékességi területén látott el megerősítő járőrszolgálatot. A szolgálatuk teljesítése során, 2014. július 12-én, 0 óra 55 perckor, B* településen, a 71-es számú főúton (lakott területen belül), a megengedett legnagyobb sebességgel haladt Z* irányába, amikor a szolgálati gépjárművet nagy sebességgel megelőzte a panaszos. Azonnal a jármű után indultak a rendőrök, mivel még lakott területen belül, közvilágítás mellett kívánták intézkedés alá vonni. Amikor a jármű mögé érkezett, menetközben próbálta azt megállítani megkülönböztető fény- és hangjelzés használatával. A panaszos a jelzésre azonban sem félrehúzódással, sem pedig megállással nem tett eleget. Ezt követően újra megkísérelték a járművet megállítani, ezért a megkülönböztető jelzés használata mellett, az ahhoz tartozó hangszórón keresztül többször utasította a panaszost, hogy húzódjon az úttest jobb szélére és álljon meg; azonban ez sem vezetett eredményre. Eközben P. M. r. törm. fehér fényű lámpája fel és le történő mozgatásával próbálta nyomatékositani a követendő közlekedési magatartásra, azonban az sem vezetett eredményre. A jármű többszöri rendőri jelzésre nem állt meg, hanem B* területét elhagyva, szemmel láthatóan nagy sebességgel K* település irányába tovább haladt.

A jármű megelőzését a fenti körülményekre tekintettel, továbbá a szűk utak, útkanyarulatok, valamint az éjszakai fényviszonyok (fokozott vadveszély) és a helyismeret hiánya miatt nem tartották a rendőrök biztonságosnak, ezért a TIK-en keresztül segítséget kértek a jármű megállításához. Eközben a járművet fokozott óvatossággal tovább követték.

A jelentés a következő bekezdéseiben az előző pontokban ismertetett információkat tartalmazza, így a továbbiakban a Testület csakis az új, érdemi információkat közli.

Rendőri kérdésre a panaszos elmondta, hogy észlelte a rendőri jelzést, azonban nem tudta, hogy meg kell állnia, mivel ő ezt a KRESZ-ben nem így ismeri, véleménye szerint nem követett el jogsértést.

3) A rendőrség mellékelte a panaszossal szemben, 2014. július 13-án megtett szabálysértési feljelentést, amely szerint a panaszos 2014. július 12-én 0 óra 55 perckor követte el a KRESZ 6. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontba ütköző jogellenes cselekményt, amellyel a Szabs. tv. 224. §-ában foglalt szabálysértést valósította meg.

Tekintettel arra, hogy a szabálysértés alapjául szolgáló tényállás szövege szó szerint megegyezik az előző pontban ismertetett rendőri jelentésben közöltekkel, így a Testület eltekint annak ismertetésétől.

4) A KR megküldte P. M. r. törm. által, 2014. augusztus 21-én készített rendőri jelentést, amelynek ismertetésétől a Testület eltekint, hiszen az szinte szó szerinti egyezést mutat, jelen fejezet, B. alfejezet 2) pontjában ismertetett rendőri jelentéssel.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A panaszos sérelmezte a vele szemben foganatosított közlekedésrendészeti intézkedést. Ezen kívül kifogásolta a gépjárműve megállításának a módját és azt, hogy rá fegyvert fogott az egyik rendőr, amikor kiszállította a gépjárművéből.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített élethez, az emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz való jogát, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként megvizsgálta, hogy a rendőröknek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben.

a) A rendőrök által foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés kapcsán a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A panaszos beadványában előadta, hogy hajnalban hazafelé tartott a saját tulajdonát képező személygépjárművel, amikor megelőzött egy lassan közlekedő rendőrségi szolgálati gépjárművet. Ezt követően több kilométeren keresztül követte őt a szolgálati gépjármű, amely megkülönböztető fény-és hangjelzéssel közlekedett mögötte, de nem akarta őt megelőzni. Hirtelen, ahogy tovább haladt a panaszos, akkor látta, hogy egy másik szolgálati gépjármű elállja az utat. Ekkor megállt, majd két rendőr ment felé, akik közül az egyik rá fegyvert fogott, a földre kényszerítette. Az intézkedés során a rendőrök közölték vele, hogy azért állították meg és foganatosítottak vele szemben közlekedésrendészeti intézkedést, mert kivonta magát a rendőri intézkedés alól.

A rendőrség arról tájékoztatta a Testületet, hogy két, gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó rendőr lakott területen belül, a megengedett legnagyobb sebességgel haladt, amikor elhaladt mellette, őt megelőzve a panaszos, nagy értékű személygépjárművel. A rendőrök ekkor „Állj!” jelzést adva meg kívánták állítani a panaszost és intézkedés alá vonni, de a panaszos nem állt meg a rendőri jelzésre. Ezt követően szolgálati hangszórót vettek igénybe annak érdekében, hogy a panaszos irányában ismételtén közöljék megállítási szándékukat. Mivel ezen rendőri jelzés hatására sem állt meg a panaszos, ekkor bekapcsolták a megkülönböztető fény-és hangjelzést, de a panaszos továbbra is több kilométeren (20 km-en) keresztül folyamatosan a szolgálati gépjármű előtt haladt. Ennek kapcsán az intézkedés során a panaszos azt a közlést

intézte a rendőrök irányába, hogy a KRESZ szerint úgy tudja, hogy szabad utat kell a megkülönböztető fény-és hangjelzést alkalmazó járműnek biztosítani, amit ő megtett. Mivel a panaszost még így sem tudta a két rendőr megállítani, ezért a TIK-et értesítve erősítést kértek a helyszínre, amelynek keretén belül további két rendőrt, mint megerősítő erőket azon útszakaszra irányítottak, amelyen a panaszos közlekedett. A két rendőr az úttest mindkét forgalmi sávját elzárva, leállított szolgálati gépjárművel állt meg, amelyen bekapcsolták a megkülönböztető fény-és hangjelzést. A panaszos még ekkor is nehezen állt meg; a rendőrök félve az ütközéstől kiszálltak a gépjárműből. Az intézkedésben résztvevő négy fő rendőr egybehangzóan elmondta, hogy a panaszos távolsági fényszórókkal, nagy sebességgel közeledett az álló szolgálati gépjármű irányába. A panaszos kb. 80-90 km/h sebességgel haladhatott. A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszossal szemben foganatosított intézkedés jogalapját az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja biztosította a számukra. Az intézkedési kötelezettséget, így a panaszossal szembeni rendőri fellépést a panaszos magatartása keletkeztette, amely a rendőrség álláspontja szerint alkalmas volt a KRESZ 6. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában foglaltak megsértésére, ezáltal pedig a panaszos megvalósította a Szabs. tv. 224. §-ában meghatározott közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést.

A rendőrség feladata az Rtv. 1. § értelmében a közbiztonság és a közrend védelme, az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése, az államhatár rendjének fenntartása, a terrorizmus elleni küzdelem és az Rtv.-ben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés. A rendőrség a bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében (Rtv. 1. § (2) bekezdés 2. pont), közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el (Rtv. 1. § (2) bekezdés 4. pont).

Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során

a) a közúti forgalmat irányíthatja, korlátozhatja, illetve szüneteltetheti;

b) a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján - ellenőrizheti;

c) a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés, illetve a közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételeivel vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti;

d) a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - a helyszínen elveheti;

e) a forgalomban való részvételt megtilthatja, ha a jármű vagy vezetőjének állapota a közúti forgalom biztonságát veszélyezteti, és a további jogellenes járműhasználat megakadályozása céljából a jármű kulcsait elveheti, illetőleg a járművet más módon mozgásában korlátozhatja vagy elszállíttathatja.

Az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét,

az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

Az igazoltatás Rtv. 29. § (1) bekezdésben rögzített szabályai szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség, a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályokat, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. § szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A KRESZ 6. § (2) bekezdés a) pont ab) alpont szerint ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja, menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozzgatásával, illetőleg hangszórón vagy megállásra felhívó szövegű felirattal. Ezt a rendelkezést a b) pont egészíti ki, hiszen ezen jelzések alkalmazásával közlekedés szerint kell a gépjármű vezetőjének eljárnia.

Mivel a rendőrség azt a tájékoztatást adta, hogy a panaszost meg kívánták állítani, így többször, többféleképpen próbálkoztak, de a megállítási szándékuknak a panaszos egyszer sem tett eleget, így figyelmen kívül hagyta a rendőri „Állj!” jelzést, azaz a rendőrség álláspontja szerint a panaszos magatartása alkalmas volt a Szabs. tv. 224. §-ában meghatározott szabálysértés megvalósítására.

A Szabs. tv. 224. § (1) bekezdése szerint, aki a KRESZ-ben meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből kitűnik, hogy az Rtv. 44. §-a alapján a rendőr jogosult valamennyi, a közlekedésben résztvevő járművet közúti ellenőrzés alá vonni és ezen közlekedésrendészeti intézkedés során ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem

tapasztal – megilleti. Míg az Rtv. 29. § alapján a rendőri intézkedéshez az szükséges, hogy a rendőr valamilyen jogellenes cselekmény gyanúját észlelje.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok szerint a gépkocsizó járőrszolgálatot folytató járőrök valóban megelőzte a panaszos. A panaszos haladási sebességére vonatkozó állítások egymásnak ellentmondanak, hiszen a rendőrség szerint a panaszos nagy sebességgel előzte meg őket úgy, hogy a rendőrök a megengedett maximális sebességen közlekedtek. A panaszos a beadványában úgy tájékoztatta a Testületet, hogy a rendőrautó lassan haladt, amelyet megelőzött, hiszen gátolta őt a lassú rendőrautó a haladásban. Függetlenül attól, hogy melyik tényelőadás felel meg a valóságnak, a rendőrség a helyszínen észlelhetett olyan körülményt, amely alapot szolgálhatott arra, hogy a panaszost megállítsák. A közlekedésrendészeti intézkedés során a Testület jelzi, hogy a rendőrségnek akár konkrét jogsértés észlelésének hiányában is joga van megállítani a gépjárműveket és az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján ellenőrizni azokat és a jármű utasait. Jelen esetben tehát, függetlenül attól, hogy melyik fél tényelőadása felel meg a valóságnak a rendőrség megállíthatta a panaszost és közlekedésrendészeti intézkedést fogantatosíthatott vele szemben az Rtv. 44. §-ában foglaltak alapján, konkrét jogsértés észlelése nélkül is. Így a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga, a vele szemben fogantatosított közlekedésrendészeti intézkedés kapcsán, hiszen a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában kívánta a panaszost megállítani.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a rendőrök oldalán fennállt a panaszossal szembeni intézkedési kötelezettség, tekintettel a fent hivatkozott jogszabályhelyekre. A rendőrség a közlekedési szabályok betartását, a járműhasználat szabályszerűségét, valamint az okmányokra vonatkozó előírások megtartását minden esetben ellenőrizheti; erre tekintettel a Testület megállapította, hogy az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában (Rtv. 44. §) jártak el a panaszossal szemben, így az intézkedés kezdeményezése a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértette.

b) A panaszos külön kifogásolta a megállításának a módját, hiszen álláspontja szerint ő nem tudta azt, hogy a rendőrök meg kívánják állítani és vele szemben rendőri intézkedést akarnak kezdeményezni, tekintettel arra, hogy véleménye szerint a KRESZ-ben az szerepel, hogy a megkülönböztető fény-és hangjelzést használó gépjárműnek csupán szabad utat kell biztosítani. Mégis őt a rendőrök úgy állították meg, hogy az úton keresztben állt egy rendőrautó, abból két rendőr kiszállt, egyikük rá fegyvert fogott, felszólították, hogy szálljon ki a gépjárműből és a földre fektették, ahol sokáig feküdt. Eközben érkezett a helyszínre a panaszost követő, megkülönböztető fény-és hangjelzést használó rendőrautó, amelyből további két rendőr szállt ki.

A rendőrség tájékoztatása szerint a gépkocsizó járőrszolgálatot folytató szolgálati gépjárművet, amely a megengedett legnagyobb sebességgel közlekedett nagy sebességgel előzte meg a panaszos. A rendőrök ekkor akarták megállítani, hiszen hajnalban, feltűnően nagy értékű gépjárművel, nagy sebességgel közlekedett a panaszos és ez azt a feltételezést keltette a rendőrökben, hogy a gépjármű bűncselekményből származik, vagy akár azzal érintett, hiszen az utóbbi időben megszorodtak a bűncselekmény elkövetések a Balaton partján. A panaszost először, miután megelőzte a rendőrségi szolgálati gépjárművet rendőri „Állj!” jelzés mellett kívánták megállítani, amelyre a panaszos nem reagált. Ezt követően hangszórót alkalmaztak, amelyben a megállítási szándékot közölték a panaszossal, aki ezen rendőri jelzés hatására sem állt meg. Ezt követően megkülönböztető fény-és hangjelzést alkalmaztak a rendőrök, de erre sem reagált a panaszos; a rendőrök kb. 20 km-en keresztül követték a panaszos gépjárművét, amelyet azért nem akartak megelőzni, mert szűk úton közlekedtek, ahol fokozott a vadveszély, hajnal volt, rosszak voltak a látási viszonyok és szűk útkanyarulatok is tarkították az utat. Emiatt a TIK-en keresztül segítséget kért a járőrpáros a panaszos megállítása érdekében, amelyet meg is kapott. Ennek keretén belül egy megerősítő rendőri egységet irányítottak a helyszínre. A megerősítő egység szolgálati gépjárművel, megkülönböztető fény-és hangjelzést használva azon az útszakaszon állt meg, amelyen a panaszos közlekedett úgy, hogy elzárta mindkét forgalmi sávot. Miután a szolgálati gépjárműben ülő két rendőr látta, hogy a panaszos nagy sebességgel, távolsági fényszóróval közeledik feléjük és nem lassít, ekkor testi épségüket, életüket féltve kiszálltak a gépjárműből és az egyik rendőr a veszélyhelyzetre tekintettel elővette szolgálati lőfegyverét, amelyet nem helyezett tűzkész állapotba, és miután a panaszos megállt, a veszélyhelyzet elhárult azt visszahelyezte a tokjába. A panaszost kiszállították a gépjárműből és felszólították, hogy feküdjön a földre. Miután megérkezett a panaszost megállítani szándékozó járőrpáros is az intézkedés helyszínére, akkor a panaszost felszólították, hogy álljon fel.

A KRESZ 6. §-ának (2) bekezdése értelmében amennyiben a rendőr menet közben kíván egy gépkocsit megállítani, azt úgy teheti meg, ha a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal. Ugyanez következik a KRESZ 6. §-a (2) bekezdésének b) pontjából is, ami úgy rendelkezik, hogy a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból vagy motorkerékpárról, illetőleg rendőrségi helikopterről hangszórón keresztül adott, a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasításnak megfelelő módon kell az úton közlekedő jármű vezetőjének eljárnia.

A közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló 7001/2006. (IV. 06.) ORFK irányelv (továbbá: irányelv) a fenti KRESZ szabály során alkalmazandó módszereket részletezi. Rögzíti, hogy a rendőr a járművek megállítását a hatályos jogszabályok alapján hajtja végre. Attól függően, hogy a rendőr gyalogosan, motorkerékpárral, illetve gépkocsival hajtja végre a feladatot, különböző módszereket kell alkalmaznia. A megállításkor fokozott figyelmet kell arra fordítani, hogy a járművezető a jelzést kellő időben észlelje. Az irányelv 2.1.2. pontja szerint a leállítások során, valamint az úttesten, az útpadkán és a leállósávon történő intézkedés ideje alatt minden esetben működtetni kell a megkülönböztető fényjelzést. A rendőr biztonságát elsősorban a jármű hátulról történő megállítása szolgálja. Ennek érdekében a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, vagy motorkerékpárról, illetőleg rendőrségi helikopterről a rendőr hangszórón keresztül adjon, a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasítást (pl.: forgalmi rendszám, típus, illetve egyedi azonosításra alkalmas jegy és a követendő cselekvés megnevezésével) az úton közlekedő jármű vezetője részére. A szóban adott utasítást a rövid

ideig üzemeltetett megkülönböztető hangjelzés adása is előzze meg annak érdekében, hogy a szóbeli utasítás a közlekedőket ne érje váratlanul és az figyelmüket keltse. Az irányelv 2.1.2. pontja azt is tartalmazza, hogy amennyiben a hátulról történő megállítási kísérlet – kívülálló ok miatt – nem vezet eredményre, úgy az úton haladó motoros, vagy gépkocsizó járór kiemelt figyelemmel és fokozott óvatossággal előzze meg a megállítandó járművet, alakítsa ki a megelőzött járműhöz viszonyított szükséges követési távolságot, és ezt követően a közúti közlekedés szabályai szerint adjon „Állj!” jelzést.

Az irányelv 2.1.2.3. pontja tartalmazza a gépjárművel való megállítási módszerei között az egyes megállítási szituációkat. A két szolgálati gépjárművel való megállítási szituációk között az első esetben tartalmazza az irányelv, hogy az egyik szolgálati gépjárműnek a megállítandó gépjármű előtti elhelyezésével (akadályoz), valamint a másik szolgálati gépjárműnek a megállított jármű mögötti elhelyezésével (biztosít) kell megvalósítani a megállítást.

Az irányelv 2.3.1. pontja tartalmazza azon rendelkezéseket, amelyeket a rendőröknek figyelembe kell venni abban az esetben, hogy ha a rendőr jelzésére az intézkedés alá vonni kívánt jármű nem áll meg. E szerint az ésszerűnél nagyobb kockázatvállalás a rendőrnek nem megengedett, helyette a technikai lehetőségekkel élve (rádió, telefon, etc.) segítséget kell kérni a jármű sikeres megállításához. Ha az „Állj” jelzésre a gépjármű nem áll meg, és nincs adat arra, hogy a jármű vezetője bűncselekményt valósított meg, akkor a forgalmi rendszámot, a típust, esetlegesen a tanúk adatait jegyezze fel a rendőr. Ügyelete felé a jelentését haladéktalanul tegye meg, és a továbbiakban annak utasítása szerint járjon el. A megállást elmulasztó szabálysértő feljelentését soron kívül készítse el.

A gépjármű követésének és megállításának szabályait az Rtv. 51. § (3) bekezdése generálisan szabályozza, amelynek értelmében a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy, valamint a bűncselekmény elkövetőjének elfogása érdekében – ha járművel menekül – a rendőrség mások személyét és biztonságát nem veszélyeztetve a járművet követheti és megállásra kényszeríti.

Az irányelv 2.3.1. pontja a követés végrehajtásának szabályai között részletezi, hogy a rendőr szolgálati feladatai ellátása során – a megkülönböztető jelzések használata és a rá vonatkozó szabályok megtartása mellett, a közlekedés biztonságát is figyelembe véve – követheti azt a járművet, amelynek a vezetője a rendőr – a közúti közlekedési szabályokban meghatározott, a jármű leállítására vonatkozó – jelzésre nem áll meg és a megállításra tett kísérletet megelőzően, vagy annak során nyilvánvalóan bűncselekményt valósított meg. A követés megkezdése előtt, de legkésőbb annak megkezdését követően, a végrehajtó rendőr haladéktalanul köteles jelenteni az ügyeletének a rendelkezésre álló információkat, így különösen a jármű forgalmi rendszámát, színét, típusát, haladási irányát, etc. Ezt követően az ügyelet köteles a menekülés várható irányában lévő rendőrök-, vagy rendőri szervek ügyeleteinek értesítésére, valamint a jármű további követése érdekében a szükséges intézkedések bevezetésére. A követés során számítani kell arra, hogy a követett jármű vezetője a rendőri intézkedés alóli kibúvás érdekében az ésszerűnél nagyobb kockázatot vállal, valamint sikeres leállítás és intézkedés alá vonása esetén további jogellenes – esetleg támadó – magatartást tanúsít, illetve a továbbiakban gyalogosan próbálhat menekülni.

Az irányelv 2.3.2. pontja tartalmazza a megállítási speciális módszereit, az alpont a) része pedig a követés során alkalmazható módszereket rögzíti a rendőrök számára. A követés során a legfontosabb feladat a menekülő jármű figyelemmel kísérése és az ügyelet tájékoztatása. A követő járór feladatai között szerepel a jelentéstételi kötelezettség az önállóan megkezdett

intézkedésről a koordinálásra jogosult ügyelet részére, azaz a követés során a két legfontosabb feladat a menekülő figyelemmel kísérése és a jelentésadás. Az a) pont rögzíti, hogy a követés célja a koordinált feladat-végrehajtás bevezetése, amelynek eredményeként a menekülő jármű megállítása, a menekülő személy(ek) rendőri intézkedés alá vonása úgy valósul meg, hogy más élete, testi épsége, vagyonbiztonsága nem kerül az intézkedés által veszélyeztetésre. A koordinált feladat végrehajtás további célja a menekülő magatartása által előidézett veszélyhelyzetek súlyos következményeinek elhárítása, megelőzése.

Jelen esetben a Testület feloldhatatlan ellentmondást tapasztalt tekintetben, hogy a rendőrök valóban adtak-e le időben a panaszos gépjárművének megállítására vonatkozó „Állj!” jelzést, ezt követően pedig alkalmaztak-e a követendő magatartás közlésére hangszórót. A két fél tényelőadása megegyezik annyiban, hogy a rendőrök megkülönböztető fény-és hangjelzést használva 10 vagy 20 kilométeren keresztül követték a panaszost, majd a panaszos előtt az utat elálló másik szolgálati gépjármű észlelésére állt meg a panaszos gépjárművével.

A Testület által megállapított történeti tényállás szerint nem megállapítható az, hogy a rendőrök időben, a KRESZ-ben és az irányelvben foglalt rendelkezések szerint egyértelmű módon tájékoztatták a panaszost a megállítási szándékukról. Annyi bizonyos, hogy a panaszost több kilométeren keresztül követték a gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó rendőrök. A hatályos normák szerint követésre csakis abban az esetben van lehetősége a rendőrségnek, a rá irányadó elírások szerint, hogy ha a rendőr – a közúti közlekedési szabályokban meghatározott, a jármű leállítására vonatkozó – jelzésre nem áll meg az intézkedés alá vonni kívánt személy és a megállításra tett kísérletet megelőzően, vagy annak során nyilvánvalóan bűncselekményt valósított meg. Jelen rendelkezés értelmében először a rendőrnek a fokozatosság és arányosság elvei szerint, a KRESZ-ben és az irányelvben meghatározott módon, kellő időben, határozottan kell az intézkedés alá vonni kívánt személy irányába közölni a megállítási szándékot. Abban az esetben, hogy ha ezen felszólításnak a személy nem tesz eleget, akkor az irányelv 2.1.2. alpontja szerint a rendőröknek meg kell előzni a személygépjárművet és ezután kell ismételt rendőri „Állj!” jelzést adni. A követést az irányelv csakis abban az esetben határozza meg, mint lehetséges magatartást, hogy ha a gépjármű megállítását ugyan megkísérelte a rendőr, az eredménytelen volt és ezen megállítás előtt, vagy annak során nyilvánvalóan bűncselekményt követett el az intézkedés alá vonni kívánt személy.

Jelen esetben a megállításra vonatkozó kísérlet sem állapítható meg egyértelműen, hiszen mindkét fél eltérő információkat közölt a Testülettel. A másik konjunktív elem sem áll meg jelen panaszügy kapcsán, hiszen nem derül ki a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumokból, hogy a panaszos nyilvánvalóan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, amelyet a megállítási kísérletet megelőzően, vagy az alatt valósított meg. Ezekre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrség a panaszos megállítása kapcsán nem tartotta be a megállításra vonatkozó, hatályos rendelkezéseket, ezáltal pedig sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát a gépjármű megállításának módja kapcsán.

A fentiekben kifejtettek szerint a panaszos gépjárművének megállítása kapcsán a rendőrség nem tartotta be a megállítást szabályozó hatályos rendelkezéseket, így a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmét állapította meg.

3) A panaszos külön kifogásolta, hogy miután a rendőrök megállították a gépjárművét, akkor két rendőr felé közeledett, egyikük szolgálati lőfegyvert tartva a kezében szólította fel a panaszost arra, hogy szálljon ki a gépjárműből és hassal feküdjön a földre, ahol sokáig kellett maradnia, egészen addig, amíg az őt, több kilométeren keresztül követő másik rendőrségi szolgálati gépjármű nem érkezett meg a helyszínre. Ekkor kérték meg a panaszost, hogy álljon fel a földről.

A rendőrség jelen panaszem tekintetében szinte szó szerint egyező tényelődést bocsájtott a Testület rendelkezésére. A rendőrségi dokumentumok szerint közelítő pontossággal rekonstruálható, hogy a panaszos gépjárművét kívánta a rendőrség megállítani, amelynek keretén belül egy szolgálati gépjármű a panaszost követte, a másik pedig a panaszos útját elállva, mindkét forgalmi sávon akadályt képezve, megkülönböztető fény-és hangjelzést használva állt az úttesten. A rendőrség álláspontja szerint ezt 200 méteren belül lehet észlelni, mégis a panaszos továbbra is nyilvánvalóan nagy sebességgel közeledett feléjük, távolsági fényszóróval. A rendőrök mivel félték attól, hogy a panaszos nem áll meg, ezért kiszálltak a szolgálati gépjárműből. Amikor a panaszos – közel ugyan -, de végül megállt, akkor az egyik rendőr elővette szolgálati lőfegyverét, kezébe fogta, azt ugyan nem tette tűzkész állapotba, de társa és saját maga életének és testi épségének biztonsága érdekében magánál tartotta. Amikor felszólították a panaszost, hogy szálljon ki a gépjárműből az kiszállt, majd felszólították, hogy feküdjön a földre, amelynek szintén eleget tett. A rendőr ekkor helyezte vissza lőfegyverét a tokjába. A panaszos a földön rövid ideig feküdt. A rendőrség a szolgálati lőfegyver elővételének jogalapjaként az Rtv. 54. § (1) bekezdés k) pontját határozta meg.

a) A lőfegyverhasználat kapcsán a Testület az alábbi megállapításokat tett.

Az Rtv. 22. §-ának felhatalmazása értelmében a „rendőr szolgálati fegyver viselésére jogosult. A szolgálati fegyver viselése és tárolásával kapcsolatos szabályokat külön jogszabály állapítja meg.”

A lőfegyverhasználatra, mint kényszerítő eszközre vonatkozó alapvető szabályokat az Rtv. 52-56. §§-ai határozzák meg. E szerint lőfegyverhasználatnak csak a szándékosan, személyre leadott lövés minősül. Azt sem a rendőri szervek, sem a panaszos nem állították, hogy lőfegyverhasználatra sor került volna.

Az 53. § (1) bekezdés értelmében csakis a szándékosan, személyre *leadott lövés* minősül lőfegyverhasználatnak. Arról, hogy a rendőr mikor használhat lőfegyvert az Rtv. 54. § (1) bekezdés a)-k) pontjai rendelkeznek; a k) pont szerint a rendőr lőfegyvert használhat a saját élete, testi épsége, személyes szabadsága ellen intézett támadás elhárítására. A lőfegyverhasználatra vonatkozó rendelkezéseket a Szolgálati Szabályzat 46 – 50. §§-ai tartalmazzák.

Az 53. § (1) bekezdése szerint, tekintet nélkül arra, hogy a lőfegyver tűzkész állapotban volt, avagy sem fegyverrel személyre történő célzás nem minősül – szándékos lövés leadásának hiányában – lőfegyverhasználatnak, így nem vonható teljes egészében az Rtv. vonatkozó rendelkezései alá. Tekintettel azonban ezen magatartás félelemkeltő, sőt az életre, testi épségre különösen veszélyes voltára, valamint arra is, hogy a lőfegyver személyre tartása a fegyverhasználatot közvetlenül megelőző stádium és így adott esetben egyetlen mozdulattal fegyverhasználatná (rosszabb esetben szándékos fegyverhasználatná) alakulhat át, ilyenkor sem mellőzhetők a jogszabályokban meghatározott garanciális rendelkezések. Ezek közül kiemelkedően fontosak az Rtv. arányosságra vonatkozó szabályai, valamint, hogy kényszerítő

eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén és az ellenszegülés megtöréséig lehet alkalmazni, lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, és a lőfegyverhasználatot megelőző figyelmeztetéseket az Rtv. 56. §-a (1) bekezdésének a)–d) pontjainak, illetve (2) bekezdésének megfelelően – a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseinek pontosításaival – teljesíteni kell.

A lőfegyverhasználat garanciáit vizsgálta az Alkotmánybíróság is az élethez való joggal összefüggésben, a 9/2004. (II. 30.) AB határozatban (ABH 2004, 179.). Ezen AB határozat megállapításai ugyan magára az Rtv. szerinti lőfegyverhasználatra vonatkoznak, az indokolás bizonyos részei ugyanakkor az említett szoros összefüggés miatt iránymutatásul szolgálnak a fegyverrel tűzkész állapotban személyekre irányuló célzásra is; éppen azért, mert a lőfegyver – nem az Rtv. értelmében vett – használata akár sérülések okozására, vagy emberi élet kioltására is vezethet, és ezen indokolatlan kockázati tényezőt indokolt lehetőség szerint kerülni.

Az AB határozat Indokolása a IV. rész 1. pontjában kimondja, hogy „a lőfegyverhasználatlal érintett személy életének kockázathatóságát – a lőfegyver-használati jog megengedését – a valamennyi esetben megragadható életveszély elhárítandó volta indokolja.” A 2. pont szerint: „Életkockáztatás és életvédelem csak akkor kerülhetnek egyensúlyba, vagyis az alapjogi védelem egyenlősége csak abban az esetben érhető el, ha a vizsgált rendelkezésben meghatározott tárgyi kör leszűkül azokra az eszközökre, amelyek az élet kioltására alkalmasak, vagy legalábbis az életet közvetlenül veszélyeztetik.” Ezt az Alkotmánybíróság az Rtv. 54. § (1) bekezdésének i) pontjában foglalt „vagy más veszélyes eszköz” szövegrész megsemmisítése kapcsán mondta ki, kifejezve azt, hogy a lőfegyverhasználat alkotmányosan csak akkor elfogadható, ha személyek élethez való joga közvetlenül ütközik egymással, mert csak ezek az alapjogok azonos súlyúak – más esetekben tehát aránytalan és súlyosan alapjogsértő a fegyverhasználat. A fent írt okok miatt ezek a megállapítások tehát a fegyverhasználaton kívül a fegyverrel tűzkész állapotban személyekre irányuló célzásra is állnak.

Tekintettel arra, hogy a rendőr csak kezében tartotta a fegyvert, még tűzkész állapotba sem helyezte, így a Testület véleménye szerint az, hogy önmagában a rendőr kezében tartotta a lőfegyverét nem eredményezte a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető jogát.

Mindezekre figyelemmel a lőfegyverhasználat, tekintettel arra, hogy effektíve lőfegyverhasználatra nem került sor, így a rendőr által, a szolgálati lőfegyver kézben tartása nem sértette a panaszos élethez való jogát és az emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz való alapvető jogát.

IV.

A Testület a lefolytatott vizsgálatban megállapította, hogy a rendőrség kellő jogalap birtokában foganatosított közlekedésrendészeti intézkedést a panaszossal szemben, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. A panaszos gépjárművének megállítása során a rendőrség nem tartotta be a megállításhoz vonatkozó hatályos normákat, így a Testület a panaszos gépjárművének megállítási módja kapcsán a tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmét állapította meg. A panaszos lőfegyverhasználatra vonatkozó kifogása kapcsán pedig úgy határozott, hogy önmagában a szolgálati lőfegyver kézben tartása

– amely tűzkész állapotban sem volt – nem sértette a panaszos élethez és az emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető jogát.

A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2015. március 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET